

Norges Fiskarlag

og Fiskarlagets Servicekontor as

Vår saksbehandler

Telefaks

Var dato

12052003

Vår referanse

900200056/16-620

FINANSDEPARTEMENTET

15. MAI 2003

Saksnr.

03, 598 - 31

Deres dato

12052003

Deres referanse

Til
Finansdepartementet

Høring - NOU 2003:9 Skatteutvalget - Forslag til endringer i skattesystemet

Norges Fiskarlag behandlet ovennevnte sak under møte den 6 – 8 mai d å og fattet følgende uttalelse

"Norges Fiskarlag viser til at i likhet med konkurranseutsatt næringsliv sliter store deler av fiskerinæringen økonomisk. Dyre lønnsoppgjør, et høyt rentenivå og sterk kronekurs har rammet fiskerinæringen for fullt, og sammen med strukturelle problemer har dette bidratt til at mange av "lokomotivene" som skulle dra utviklingen i næringen er uten økonomisk handlekraft

Norges Fiskarlag er bekymret over utviklingen til det konkurranseutsatte næringslivet, og frykter spesielt for arbeidsplassene og bosettingen langs kysten, hvor konkurranseutsatt næringsliv tradisjonelt har stått sterkt. Regjeringen bør derfor vie næringslivets konkurransevne spesiell oppmerksomhet i sitt arbeid med Skatteutvalgets innstilling. Det er blant annet nødvendig å vurdere hvilke konsekvenser de enkelte forslagene har på lønns-, rente- og valutakursutviklingen. For Norges Fiskarlag synes det opplagt at redusert bedriftsbeskatning fortsatt er å foretrekke fremfor skattelettelse for folk flest. Fiskarlaget legger i denne sammenheng vekt på at arbeidstakernes kjøpekraft er økt vesentlig de siste årene, ikke minst som følge av "gode" lønnsoppgjør.

Norges Fiskarlag har følgende prinsipielle holdning til forhold som tas opp i NOUen

- 1 Den største utfordringen for norsk fiskerinæring er manglende internasjonal konkurransevne. Skatteutvalget bør derfor gjennom skatte- og avgiftssystemet prioritere tiltak som bedrer konkurransevnen for norsk næringsliv, fremfor tiltak som bidrar til å øke presset i norsk økonomi.
- 2 Det er en utbredt oppfatning at Skattereformen fra 1992 har vært positiv for den økonomiske utviklingen. Norges Fiskarlag er ikke udelte enige i dette, og mener blant annet at fjerningen av enkelte skattefordringer har redusert tilgangen på risikovillig kapital i distriktene, slik at mange bedrifter ikke har fått realisert sine utviklingsmuligheter. Fiskarlaget mener at Regjeringen i større grad bør vurdere å benytte skattesystemet til å fremme distriktmessige prioriteringer, og mener at skattesystemet kan være et kostnadseffektivt distriktsvirkemiddel. Fiskarlaget mener både økte avskrivningssatser i distriktene, og muligheten til skattefrie avsetninger, vil være viktige bidrag for å snu dagens negative trend. Fiskarlaget mener at lønnsomme og aktive bedrifter er avgjørende for å sikre sysselsetting og bosetting i distriktene, og at tiltak overfor bedriftene er mer effektive i

Adresse
Pirsenteret
7462 Trondheim

E-postadresse
fiskarlaget@fiskarlaget.no

Telefon
73 54 58 50

Telefaks
73 54 58 90

Organisasjonsnr
Norges Fiskarlag
938 500 290
Fiskarlagets Servicekontor as
984 152 094

distriktspolitikken enn skattelettelser til arbeidstakerne, som utvalget foreslår

- 3 Norges Fiskarlag mener at dersom den særskilte rederiskatteordningen videreføres, må dette innebære at fiskeflåten kommer inn under ordningen, eller alternativt at avskrivingsraten for fiskefartøyer økes til 20% igjen. Hvis ikke vil dette innebære et alvorlig brudd på målsettingen om næringsnøytralitet.
- 4 Norges Fiskarlag konstaterer at det er vanskelig å ta konkret stilling til de enkelte skattemodellene som presenteres i utvalgets innstilling. Fiskarlaget mener imidlertid at en innstrammet delingsmodell er det dårligste alternativet for fiskerinæringen, og kan derfor tenke seg å støtte utvalgets forslag om en aksjonærbasert utbytteskatt med skjerming.
- 5 Norges Fiskarlag støtter forslaget om å avvikle formuesskatten. Fiskarlaget er skeptisk til utvalgets forslag om en generell halvering av formuesskatten. Dersom det ikke er mulig å fjerne formuesskatten helt, mener Fiskarlaget at en fjerning av formuesskatten på arbeidende kapital bør prioriteres.
- 6 Norges Fiskarlag er kritisk til utvalgets forslag om en økning i arveavgiften, og spesielt når det vises til forslagene i NOU 2000:8. Fiskarlaget vil understreke at forslagene i den aktuelle NOU-meldingen overhodet ikke tar hensyn til den spesielle eierbegrensningen som gjelder for fiskefartøyer. Forslaget vil innebære en vesentlig høyere avgiftsbelastning for fiskebåtrederier, og ytterligere vanskeliggjøre generasjonsskifter. Norges Fiskarlag mener at forslaget langt på vei er en trussel mot dagens eierstruktur i fiskeflåten. Fiskarlaget mener at det er nødvendig å se arveavgiftsbestemmelsene for fiskeflåten i sammenheng med deltakerloven.
- 7 Norges Fiskarlag finner det uforståelig at utvalget kun vurderer sjømanns- og fiskerfradraget, og ikke refusjonsordningen for sjøfolk og nettolønnsordningen. Fiskarlaget mener samtidig at det er direkte feil av utvalget å hevde at endringene som foreslås i større grad enn i dag gjennomfører prinsippet om næringsnøytralitet i skatte- og avgiftsreglene. En fjerning av sjømannsfradraget vil riktignok øke skattene til sjøfolkene, men samtidig vil lønnstilskuddet til rederiene som kommer inn under nettolønnsordningen øke. Dette kan igjen føre til lønnskrav fra sjøfolkene, og økt betalingsvillighet i rederiene, noe som igjen kan heve lønnsnivået for arbeid til sjøs. Forslaget om å fjerne sjømanns- og fiskerfradraget, og ikke de øvrige ordningene, vil uansett innebære et enda større brudd på målsettingen om næringsnøytralitet enn dagens ordninger.
- 8 Norges Fiskarlag mener at det fortsatt finnes mange saklige argumenter for å gi fiskere (og sjøfolk) et skattefradrag, og viser både til fiskeres spesielle arbeids- og livssituasjon og ikke minst til at det er blitt stadig vanskeligere å rekruttere ansatte til arbeid til sjøs. Fiskarlaget mener derfor at fisker- og sjømannsfradraget bør opprettholdes. Norges Fiskarlag etterlyser samtidig en samlet vurdering av ulike tiltak som er iverksatt overfor maritime næringer, og setter sin lit til at dette skjer i den varslede maritime stortingsmeldingen.
- 9 Norges Fiskarlag deler utvalgets vurdering av behovet for langsiktighet og forutsigbarhet i skattepolitikken, som i næringspolitikken for øvrig. Slik stabilitet og forutsigbarhet er nødvendig for at bedriftene kan treffe sikre investeringsbeslutninger.

Administrasjonen gis fullmakt til å avgå mer utdypende kommentarer til de ulike forhold i høringsuttalelsen ”

Norges Fiskarlag vil videre utdype følgende forhold i høringsuttalelsen

- skatter og avgifter i nærings- og distriktpolitikken
- næringsnøytralitet
- avvikling av delingsmodellen for aksjeselskaper
- reduksjon i formuesskatten
- fjerning av fiskerfradraget
- langsiktighet og forutsigbarhet i skattepolitikken

Skatter og avgifter i nærings- og distriktpolitikken

Utvalget understreker at skatte- og avgiftssystemets viktigste oppgave er å finansiere offentlig ressursbruk, og at dette legger klare begrensninger på hva skatte- og avgiftssystemet bør brukes til i tillegg. Utvalget mener likevel at skatter og avgifter kan være egnet til å

- bidra til å omfordele inntekt og formue, hovedsakelig gjennom en progressiv inntektsbeskatning,
- korrigere for en del typer markedssvikt, for eksempel miljøskadelige utslipp, gjennom bruk av avgifter,
- bidra i distriktpolitikken, gjennom geografisk differensiert beskatning,
- bidra i konjunkturreguleringen, gjennom brede skattegrunnlag som fanger opp endring i forbruk, inntekt og overskudd og dermed kan virke som automatiske stabilisatorer

Utvalget mener at hovedprinsippene i skattereformen av 1992 har vært vellykket i forhold til målet om effektiv ressursbruk, og at en bør holde fast ved disse. Samtidig presiserer utvalget at det kan være en konflikt mellom ønsket om å oppnå en mest mulig effektiv bruk av samfunnets ressurser og andre oppgaver som skatte- og avgiftssystemet skal oppfylle.

Etter utvalgets vurdering bør en ha gode grunner for å drive en næringspolitikk som skal påvirke ressursallokering og produksjon i bestemte retninger. Næringspolitikken bør fortrinnsvis bestå i å bidra til effektive markeder, og da bør virkemidlene i størst mulig grad være rettet mot årsaken til eventuell markedssvikt. Dette innebærer etter utvalgets oppfatning blant annet at næringspolitikken bør være næringsnøytral. Utvalget mener samtidig at skattepolitikken som berører næringslivet bør rettes inn mot det samme målet og følge de samme retningslinjene som skissert for næringspolitikken, og skatte- og avgiftssystemet bør derfor ikke benyttes til å stimulere visse næringsaktiviteter fremfor andre. Utvalget peker på at særskilte skatteregler for fiskere og sjømenn, og de særskilte skattereglene for rederier, er brudd på prinsippet om næringsnøytralitet. Dette er for øvrig kommentert i et eget avsnitt i uttalelsen.

Utvalget mener at det er mest naturlig å knytte distriktpolitikken opp mot mål om bosetting og lokalisering av arbeidsplasser. Utvalget mener at støtten eventuelt kan gis som direkte tilskudd til de som bosetter seg i visse regioner, eller at støtten knyttes mest mulig direkte opp mot sysselsetting. Utvalget konkluderer med at dersom skatte- og avgiftssystemet skal benyttes som et distriktpolitisk virkemiddel, bør skatte- og avgiftslettelsene knyttes mest mulig direkte opp mot sysselsetting i distriktene. Utvalget mener at en ønske om å stimulere til sysselsetting innebærer at regionalt differensiert arbeidsgiveravgift og redusert skatt på lønn er mer egnet som distriktpolitiske virkemidler enn avgiftslettelser eller særskilte skattelettelser til enkelt næringer.

Norges Fiskarlag er ikke udelt enige i at skattereformen fra 1992 har vært en suksess, og konstaterer at det uansett er umulig å dokumentere dette. Perioden etter 1992 var preget av en langvarig oppgangskonjunktur, og det er vanskelig å skille skattereformens bidrag til den

positive utviklingen fra andre faktorer. Fiskarlaget vil spesielt peke på at det før skattereformen ble gjennomført fantes en rekke virkemidler i skattesystemet som var sentrale for etableringen av mange viktige bedrifter i Norge. Ikke minst store deler av eksportindustrien i distriktene er bygd opp gjennom muligheten til ulike skattefrie avsetninger. Etter at skattereformen trådte i kraft, har ikke disse ordningene blitt tilfredsstillende kompensert, og Norges Fiskarlag mener at dette har redusert tilgangen på risikokapital i distriktene.

Norges Fiskarlag mener dessuten at skattesystemet i altfor liten grad tar hensyn til den økte risikoen det innebærer å investere i distriktene. Alternativverdien til investeringer i distriktene kan ofte være svært liten i forhold til mer sentrale strøk, og spesielt gjelder dette bygningsmasse. Etter Fiskarlagets syn bør skattesystemet kunne brukes til å fjerne noe av den økte risikoen investeringer i distriktene innebærer, blant annet gjennom økte avskrivingssatser og avsetningsmuligheter. Norges Fiskarlag støtter derfor ikke utvalgets konklusjon om at skatte- og avgiftslettelser i distriktpolitikken utelukkende skal begrenses til lønnsreducerende tiltak.

Norges Fiskarlag mener at økte avskrivingssatser i distriktene, og muligheten til skattefrie avsetninger, vil være viktige bidrag for å snu dagens negative utvikling i det konkurranseutsatte næringslivet i Distrikt-Norge. Fiskarlaget tror at lønnsomme og aktive bedrifter er avgjørende også for å sikre sysselsetting og bosetting, og at tiltak overfor bedriftene er mer effektive i distriktpolitikken enn skattelettelser til arbeidstakerne. Norges Fiskarlag vil også presisere at distriktsrettede tiltak gjennom skattesystemet er en kostnadseffektiv måte å drive distriktpolitikk på, og langt å foretrekke i forhold til ulike tilskuddsordninger.

Næringsnøytralitet

Utvalget mener at det er næringsnøytralitet og ikke konkurransenøytralitet for hver enkelt næring som bør være det bærende prinsippet for næringsbeskatningen. Utvalget advarer derfor mot selektive skattemessige tiltak rettet mot enkelt næringer eller investeringer. Utvalget mener at det er nødvendig å behandle all kapitalavkastning skattemessig likt for å bidra til nøytralitet i investeringsbeslutningene. Utvalget legger mindre vekt på konkurransenøytralitet, som innebærer at rammebetingelsene for hver enkelt næring bør tilsvare (de beste) rammebetingelsene for de samme næringene i "land det er naturlig å sammenligne seg med". Utvalget mener at det at en næring i et annet land får subsidier, ikke i seg selv bør være noen grunn til at Norge bør innføre tilsvarende subsidier.

Heller ikke eventuelle klyngeeffekter tilsier etter utvalgets oppfatning av prinsippet om næringsnøytralitet bør fravikes. Utvalget viser i den forbindelse til at det er klyngeeffekten og fare for utflagging som er bakgrunnen for den særskilte rederiskatteordningen. Utvalget ønsker å avvikle rederiskatteordningen, men innser at dette kan være uheldig dersom andre land først avvikler sine særordninger om noen år, og Norge i mellomtiden har hatt en utflytting av rederier. Hensynet til forutsigbarhet taler også for at en er varsom med stadige endringer i rammebetingelsene.

Norges Fiskarlag deler utvalgets oppfatning om at det er næringsnøytralitet, og ikke konkurransenøytralitet, som bør være det bærende prinsipp i næringsbeskatningen. Som et minimum må næringer som konkurrerer innenfor samme markedsegment behandles likt. Fiskarlaget konstaterer at innføringen av konkurransenøytrale ordninger for skipsfarten, og videreføringen av denne ordningen, innebærer et alvorlig brudd på målsettingen om næringsnøytralitet. Fiskeflåten har opplevd å få sine ordninger svekket som følge av innføringen av rederiskatteordningen, og fiskeflåten møter økende problemer med hensyn til rekrutteringen, blant annet på bakgrunn av refusjonsordningene for sjøfolk og spesielt på bakgrunn av nettolønnsordningen for offshoreflåten.

Norges Fiskarlag vil vise til at Finansdepartementet foretok en grundig vurdering av avskrivningssatsene for skip/fiskefartøyer i 1996 i tilknytning til oppfølgingen av et nytt skattesystem for rederiselskaper. Departementet foreslo at fiskefartøyene skulle beholde en avskrivningssats på 20%, mens satsen for andre skip skulle reduseres til 14%. I Ot prp nr 11 (1996 – 1997) sies det blant annet

"Det kan imidlertid argumenteres for at fiskefartøyer kan sies å være i en spesiell stilling når det gjelder verdiforringelse ved slit eller elde. Som det fremgår av avsnitt 6.3.5, faller denne gruppen fartøyer utenfor det nye skattesystemet. For fiske- og fangstfartøyer antar departementet at den faktiske bruken normalt kan medføre en særlig hard slitasje på fartøyet i forhold til det som gjelder for handelsfartøyer og andre typer fartøyer. Departementet foreslår derfor at avskrivningssatsen for fiske- og fangstfartøyer opprettholdes, dvs på inntil 20 pst."

Avskrivningssatsen for skip ble redusert fra 20% til 14% i tilknytning til behandlingen av statsbudsjettet for 2001, og ble gjort gjeldende fra og med inntektsåret 2000. Til tross for at bakgrunnen for reduksjonen i avskrivningssatsen for skip i første rekke var begrunnet med innføringen av den særskilte rederiskatteordningen, og Finansdepartementet mente det var grunnlag for å unnta fiskeflåten fra innstrammingen, ble dette hensynet likevel ikke ivarettatt gjennom Stortingets behandling av saken. Dette illustrerer at særordninger for enkelte grupper (her rederiskatteordningen for skipsfarten) kan gi uheldige utslag for andre grupper (her fiskeflåten) som ikke er direkte berørt av særordningene.

Norges Fiskarlag mener at dersom hensynet til næringsnøytralitet skal vektlegges sterkest, og rederiskatteordningen skal videreføres, må dette innebære at fiskeflåten kommer inn under den særskilte rederiskatteordningen. Alternativt må avskrivningssatsen for fiskefartøyer økes til 20%.

Norges Fiskarlag vil samtidig bemerke at omtrent samtidig med at avskrivningssatsen for fiskefartøyer ble redusert fra 20% til 14%, ble det bestemt at verdien på fiskerettighetene skal holdes utenfor avskrivningsgrunnlaget. Dette forsterket effekten av endringen i avskrivningssatsen for fiskefartøyer, og fiskefartøyer har i dag svært mye dårligere rammebetingelser enn det de hadde for få år siden.

Når det gjelder refusjonsordningen for sjøfolk, og nettolønnsordningen, vil dette ble omtalt under avsnittet om utvalgets forslag om å fjerne fiskerfradraget (og sjømannsfradraget).

Avvikling av delingsmodellen for aksjeselskaper

Ulik marginal beskatning av arbeids- og kapitalinntekter stimulerer til omgåelser og tilpasninger. Dagens progressive beskatning av arbeidsinntekter krever derfor at det bygges bro mellom nærings- og lønnsbeskatningen, slik at arbeidsinntekter likebehandles uavhengig av om de er opptjent i eller utenfor næring. Den såkalte delingsmodellen ble innført ved 1992-reformen for å ivareta dette hensynet.

Siden 1992 har satsforskjellene mellom arbeid og kapital økt fra 28,1% til 36,7% inkludert høyeste sats i arbeidsgiveravgiften. Samtidig har endringer i delingsmodellen gjort den vesentlig mer lempelig. Utvalget mener at delingsmodellen i sin nåværende form ikke er tilpasset et så stort spenn i marginalsattesatsene, og at mulighetene for å tilpasse seg ut av delingsmodellen er alt for store. Andelen selskaper som omfattes av delingsmodellen falt fra 52% i 1992 til 32% i 2000.

Utvalget mener hensynet til proveny og fordeling gjør det helt urealistisk med en så flat beskatning at delingsmodellen kan fjernes uten at den erstattes av en annen modell som

integrerer person- og næringsbeskatningen Etter utvalgets syn står en da overfor to hovedalternativer

- en kan videreføre en delingsmodell etter dagens mønster, men der satsforskjellene reduseres og delingsmodellen strammes inn, eller
- alternativt kan skatten på enkelte kapitalinntekter økes, slik at skatten får liten betydning om arbeidsinntekten tas ut som lønn eller utbytte

Utvalget viser til at dersom delingsmodellen skal videreføres, så bør modellen endres slik at

- eierkravet senkes fra to tredeler til 50%
- at 300-timers regelen for ikke-liberale yrker oppheves
- at identifikasjonsreglene for ikke-liberale yrker settes lik de som gjelder for liberale yrker
- lønnsfradraget strammes vesentlig inn
- takreglene forenkles ved at det innføres et felles tak for alle virksomheter i størrelsesorden 2,5 – 4 mill kroner
- avskrivbare driftsmidler fastsettes til skattemessig verdi, mens ikke-avskrivbare eiendeler fastsettes til det høyeste av kostpris og ligningsverdi

Sett i lys av den lempningene Stortinget har gjennomført i delingsmodellen de ti årene den har virket, frykter utvalget at en forbedret og strammere delingsmodell neppe vil sikre tilstrekkelig stabilitet Utvalget konkluderer derfor med at det er en bedre løsning å velge en modell der skatten på enkelte kapitalinntekter økes I den forbindelse har utvalget vurdert følgende alternativer til delingsmodellen for aksjeselskaper

- full dobbeltbeskatning av utbytter til personer
- økt skatt på avkastningen av selskapsinvesteringer utover en beregnet alternativavkastning
- økt skatt på netto kapitalinntekter for personer
- utgiftsskatt i tillegg til skatt på alminnelig inntekt (SI-modellen)

Utvalget konkluderer med at ut fra hensynet til skattemessig likebehandling og nøytralitet, skiller modellene med økt skatt på selskapsoverskudd over alternativavkastningen seg positivt ut Økt skatt kan enten skje på selskapets hånd (KAF-kildemodell) eller på aksjonærenes hånd når overskuddet tas ut som utbytte eller som aksjegevinst (KAF-utakksmodell eller aksjonærmodellen) Utvalget foretrekker aksjonærmodellen

Norges Fiskarlag mener det vil være en dårlig løsning å videreføre dagens delingsmodell med de innstramminger som utvalget foreslår Dagens delingsmodell påfører virksomheter som blir omfattet av ordningen en ekstraskatt i forhold til konkurrenter som unngår slik skatt Modellen gir ofte store konsekvenser basert på tilfeldigheter, og det er spesielt uheldig at små og mellomstore bedrifter med aktive eiere blir rammet Fiskarlaget frykter samtidig at de foreslåtte innstramminger vil kunne øke antall tilfeller der delingsmodellen gir en urimelig høy arbeidsavkastning for enkelte bedrifter i forhold til andre

Delingsmodellen er en inntjeningsmodell, slik at den medfører beskatning uavhengig av om inntekter tas ut av bedriften eller ikke Dette er uheldig, og Fiskarlaget er opptatt av å få en skattemodell som hindrer at aktive aksjonærer blir personskattelignet av inntekter som ikke tas ut av selskapet

Norges Fiskarlag konstaterer at det er vanskelig å ta konkret stilling til de enkelte modellene som presenteres Fiskarlaget kan likevel tenke seg å støtte utvalgets forslag om en aksjonærbasert utbytteskatt med skjerming, for å sikre oppslutning om en modell som innebærer

et alternativ til en innstrammet delingsmodell. Norges Fiskarlag mener at en innstrammet delingsmodell er det dårligste forslaget som presenteres.

Norges Fiskarlag vil samtidig bemerke at en hadde håpet at Skatteutvalget kunne kommet opp med et skatteforslag som var noe enklere å forholde seg til for skattyterne. Fiskarlaget mener at det burde være mulig å forholde seg noe mer pragmatisk til rettferdighetsprinsippet for å sikre en enklere skattemodell. Norges Fiskarlag mener likevel at det har liten hensikt å foreslå eventuelle forenklinger i en slik høringsrunde.

Skattlegging av formue, fast eiendom og arv

Utvalget mener at formuesskatten bør avvikles, og at dette bør gjøres samtidig med at skatt på fast eiendom og arv økes. Utvalget mener imidlertid at det på kort sikt ikke er realistisk å øke skatten på fast eiendom og arv så kraftig at det er mulig å finansiere en opphevelse av formuesskatten innenfor provenyrammen i mandatet. Utvalget foreslår derfor at provenyet i formuesskatten i første omgang drøyt halveres. Utvalget foreslår samtidig en skjerping av fordelsbeskatningen av egen bolig. Dersom det ikke er vilje til dette, mener utvalget at det i stedet bør innføres en obligatorisk eiendomsskatt. Utvalget mener videre at arveavgiften bør reformeres, og viser i den forbindelse til forslag i NOU 2000:8 om bredere grunnlag, lavere satser og høyere bunnfradrag. Utvalget viser samtidig til at både provenymessige og fordelingsmessige hensyn tilsier at provenyet fra arveavgiften på sikt bør økes som et ledd i finansieringen av en full avvikling av formuesskatten.

Norges Fiskarlag støtter forslaget om å avvikle formuesskatten, og mener at dette bør prioriteres innenfor provenyrammen i mandatet. Fiskarlaget er skeptisk til utvalgets forslag om en halvering av formuesskatten. Dersom det ikke er mulig å fjerne formuesskatten helt, mener Fiskarlaget at en fjerning av formuesskatten på arbeidende kapital bør prioriteres.

Når det gjelder økt eiendomsskatt, kan Fiskarlaget støtte forslaget om en viss økning i denne for å finansiere fjerningen/reduksjon i formuesskatten.

Norges Fiskarlag er kritisk til en økning i arveavgiften, og spesielt når det vises til forslagene i NOU 2000:8. Forslagene i den aktuelle NOU-meldingen tar overhodet ikke hensyn til de spesielle eierbegrensningen som gjelder for fiskefartøyer.

Norges Fiskarlag vil vise til at i henhold til deltakerloven i fiskeriene skal etter hovedregelen alle fiskefartøyer være eid med mer enn 50% aktive fiskere. Deltakerloven innebærer en nesten uoverstigelig hindring for likedeling av arvemidlene blant arvingene av fiskebåtrederier. For rederier som skal gå i arv til tredje eller fjerde generasjon vil det ofte være et så stort antall arvinger at det nærmest blir umulig å oppfylle kravet om 50% aktive eiere. I praksis står man da overfor to valg. Enten må den eller de av arvingene som overtar virksomheten kjøpe ut de øvrige arvingene, eller så må foreldregenerasjonen rett og slett peke ut en eller flere av arvingene til å overta virksomheten og gi slipp på ønsket om en lik fordeling av arvemidlene mellom barna.

Norges Fiskarlag konstaterer at forslaget i NOU 2000:8 om arveavgift vil innebære en vesentlig høyere avgiftsbelastning for fiskebåtrederier, og ytterligere vanskeliggjøre generasjonsskifter i fiskebåtrederier. Beregninger revisorfirmaet Ernst & Young A/S har utført for Fiskebåtredernes Forbund viser at mange fiskebåtrederier kan få mer enn en tiddobling i arveavgift ved generasjonsskifter. Fiskarlaget mener forslaget er et angrep på familiebedriftene, og en trussel mot den eierstruktur vi i dag har i fiskeflåten. Forslaget vil samtidig ytterligere svekke egenkapitalsituasjonen i fiskebåtrederiene, og redusere mulighetene for fornying og

videre drift Dette står i skarp kontrast til Stortingets vedtak om å legge forholdene til rette for å øke fornyingen i fiskeflåten

Stortinget har ved gjentatte anledninger fastslått at eierskap til fiskefartøy skal forbeholdes "aktive" fiskere Bakgrunnen for dette er at bindingen av eiendomsretten til fiskerne har vært ansett som en effektiv garanti for å opprettholde en variert og lokaleid fiskeflåte Norges Fiskarlag konstaterer at dagens deltakerlov, og forslaget til ny arveavgiftslov, ikke er forenlig med denne målsettingen

Norges Fiskarlag mener det er nødvendig å se arveavgiftsbestemmelsene for fiskeflåten i sammenheng med deltakerloven Med mindre deltakerlovens bestemmelser ved generasjonsskifte liberaliseres, må arveavgiften for fiskebåtredere reduseres, og ikke økes slik som det legges opp til i forslaget Det er samtidig nødvendig å sikre at unntakene for familieforetak blir utformet slik at tradisjonelle fiskebåtredere faller inn under disse Norges Fiskarlag mener dessuten at dagens prinsipp om at mottakeren kan skrive opp skattemessige verdien på de overtatte eiendelene må videreføres

Fjerning av fiskerfradraget og sjømannsfradraget

Utvalget foreslår å fjerne sjømanns- og fiskerfradraget Utvalget viser samtidig til at det finnes tre subsidieordninger for sjøfolk, henholdsvis sjømannsfradraget, refusjonsordningen for sjøfolk og nettolønnsordningen Etter utvalgets syn bør ikke enkeltnæringskostnader til arbeidskraft subsidieres, og mener derfor at ordningene bør avvikles Ettersom utvalgets mandat er å vurdere skattesystemet, begrenses utvalgets forslag til å oppheve sjømanns- og fiskerfradraget Utvalget skriver i innstillingen at endringene som foreslås i større grad enn i dag gjennomfører prinsippet om næringsnøytralitet i skatte- og avgiftsreglene

Utvalget viser til at sjømanns- og fiskerfradraget tradisjonelt har vært begrunnet med at det er rimelig med en kompensasjon for den ubekvemme arbeidstiden og det sosiale tapet som sjøfolk og fiskere har som følge av sitt arbeid Utvalget mener imidlertid at verken ubekvem arbeidstid eller sosiale tap som følge av lange arbeidsfravær er noe som knytter seg spesielt til sjøfolk og fiskere Utvalget mener dessuten at fradrag som dette bør fjernes ut fra ønsket om å forenkle skattesystemet

Norges Fiskarlag finner det uforståelig at utvalget kun vurderer sjømanns- og fiskerfradraget, og ikke refusjonsordningen for sjøfolk og nettolønnsordningen Fiskarlaget mener at begge de sistnevnte ordningene kan knyttes nært til skattesystemet, og synes utvalget gir en tynn begrunnelse for ikke å vurdere disse ordningene

Norges Fiskarlag mener samtidig at det er direkte feil å hevde at endringene som foreslås i større grad enn i dag gjennomfører prinsippet om næringsnøytralitet i skatte- og avgiftsreglene En fjerning av sjømannsfradraget vil føre til at disse sjøfolkene får økt skatt, men samtidig vil det føre til økte lønnskudd for redere som kommer inn under nettolønnsordningen Dette kan igjen føre til lønnskrav fra sjøfolkene, og økt betalingsvillighet i redere som er omfattet av nettolønnsordningen Dette vil igjen kunne smitte over på andre fartøygrupper som konkurrerer i det samme arbeidsmarkedet Fiskeflåten opplever allerede i dag at enkelte sjømannsgrupper med sterke offentlige støtteordninger er lønnsledende, og at fiskeflåten har problemer med å konkurrere om den best kvalifiserte arbeidskraften Utvalgets forslag vil forsterke disse problemene, og ytterligere forsterke bruddet på næringsnøytraliteten mellom ulike grupper av arbeidstakere til sjøs

Norges Fiskarlag mener at utvalgets begrunnelsen for å oppheve fiskerfradraget er lettvinnt og dårlig begrunnet Fiskarlaget mener at det fortsatt finnes mange saklige argumenter for å gi

fiskere og sjøfolk et skattefradrag, i tillegg til fiskernes spesielle arbeids- og livssituasjon ved å være borte fra hjemmet og fra offentlige tilbud. Det er blitt stadig vanskeligere å rekruttere ansatte til arbeid til sjøs, og spesielt er dette fremtredende i perioder med et stramt arbeidsmarked. Spesielt er dette fremtredende for familiefolk. Med den ene forsørgeren borte i lange perioder på havet, er det samtidig vanskelig for den hjemmeværende forsørgeren å ta seg fullt arbeid. I tillegg går arbeidere som er lenge borte glipp av mange offentlige tilbud som er en selvfølge for vanlige arbeidstakere. Norges Fiskarlag mener på denne bakgrunn at fisker- og sjømannsfradraget må opprettholdes.

Norges Fiskarlag etterlyser samtidig en drøfting av refusjonsordningen for sjøfolk og nettolønnsordningen, og de konsekvensene dette har for fartøyer som faller utenfor ordningene. Etter Fiskarlagets syn er dette et av de alvorligste brudd på næringsnøytraliteten vi står overfor i dag, og finner det som nevnt betimelig at ikke utvalget drøfter disse ordningene.

Langsiktighet og forutsigbarhet i skattepolitikken

For å styrke langsiktigheten og forutsigbarheten i skattepolitikken, foreslår utvalget at regjeringen hvert år legger frem for Stortinget retningslinjer for skattepolitikken de nærmeste 3 – 4 årene. Utvalget foreslår videre at det etableres et faglig sammensatt og uavhengig råd på skatteområdet, som skal være utreder og rådgiver overfor Finansdepartementet i skattespørsmål.

Norges Fiskarlag deler utvalgets vurdering av behovet for langsiktighet og forutsigbarhet i skattepolitikken, som i næringspolitikken for øvrig. Slik stabilitet og forutsigbarhet er nødvendig for at bedriftene kan treffe sikre investeringsbeslutninger. Det må imidlertid ikke være slik at det ikke kan gjennomføres endringer når det foreligger klare skjevheter i skattesystemet, men slike endringer bør varsles i god tid.

Norges Fiskarlag er enig i at et solid og prinsipielt fungerende skattesystem er en forutsetning for å oppnå en stabil og forutsigbar skattepolitikk.

Med hilsen
NORGES FISKARLAG

Jan Skjærvø

Erling Holmeset jr

Kopi til Fiskeridepartementet